

Anmälan mot bl.a. Polismyndigheten i Stockholms län för långsam handläggning av en förundersökning

Anmälan

I en anmälan till JO, som kom in den 18 maj 2004, framförde AA kritik mot bl.a. Polismyndigheten i Stockholms län, Norrorts polismästardistrikt. Av anmälan framgick bl.a. följande. Den 20 augusti 2001 var AA på väg till sin arbetsplats vid Norrorts polismästardistrikt när han flera gånger blev påkörd bakifrån av en annan personbil. När han kom till arbetet rapporterade han händelsen. Inspektören BB vid Upplands Väsby närpolisområde utsågs att handlägga utredningen. AA var därefter i kontakt med BB och fick då besked om att bilägaren hade hörts om händelsen. När ärendet drog ut på tiden tog AA kontakt med närpolischefen som lovade att tala med BB. Sommaren 2003 blev AA uppringd av en polisman från närpolisområdet som förklarade att han fått i uppdrag att slutredovisa ärendet. I mitten på september 2003 fick han ett brev från kammaråklagaren CC av vilket framgick att åtal inte väckts eftersom brottet hade preskriberats.

Utredning

Polismyndighetens handlingar i ärendet T28875-01 granskades.

Ärendet remitterades till polismyndigheten för upplysningar och yttrande över handläggningen av ärendet. Polismyndigheten kom in med ett remissvar jämte ett yttrande från polismästaren DD, Norrorts polismästardistrikt (här utelämnat).

Polismyndigheten

Bakgrund

Den 20 augusti 2001 upprättade inspektör AA en trafikmålsanteckning efter att han, på väg till sitt arbete vid Norrorts polismästardistrikt, varit inblandad i en trafikincident. Av trafikmålsanteckningen framgår bl.a. att AA:s bil påkördes bakifrån flera gånger av en annan personbil under färd på motorväg. Trots påkörningarna gjorde bilföraren inte någon ansats att stanna.

Den 7 september 2001 inledde kriminalinspektör EE en förundersökning i ärendet. Utsedd handläggare blev inspektör BB vid Närpolisområde Upplands Väsby (5 ONF). BB genomförde den 13 februari 2002 ett förhör med bilföraren som under rättades om misstanke om vårdslöshet i trafik och obehörigt avvikande från trafikolycksplats (smitning). Den 4 augusti 2003 hade inspektör FF utsetts till ny

handläggare i ärendet och han noterade bilförarens dagsbottsavgifter samt under- rättade honom om utredningen. FF redovisade dagen därpå förundersöknings- protokollet till åklagare.

Den 8 september 2003 lades förundersökningen ned av åklagare CC med motiveringen att de aktuella brotten var preskriberade. Preskription inträdde den 20 augusti 2003.

Rättslig reglering

En förundersökning skall bedrivas så skyndsamt som omständigheterna medger. Finns det inte längre skäl att fullfölja en förundersökning skall den läggas ned (23 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken, RB).

Av 1 a § andra stycket förundersökningskungörelsen (1947:948, FuK) framgår att undersökningsledaren har ansvar för förundersökningen i dess helhet. Han skall se till att utredningen bedrivs effektivt och att den enskildes rättssäkerhetsintressen tas till vara. Undersökningsledaren skall även ge dem som biträder honom behövliga direktiv för arbetet.

Bedömning

Såsom Norrorts polismästardistrikt konstaterat i sitt yttrande har handläggningen av detta ärende påvisat brister i distriktets utrednings-, uppföljnings- och redovisningsrutiner. Det är naturligtvis inte acceptabelt att en brottsutredning blir liggande i närmare ett och ett halvt år utan att några som helst åtgärder vidtas. Det är särskilt anmärkningsvärt när ärendet redan i februari 2002 synes ha varit i det närmaste färdigutrett och borde ha kunnat redovisats till åklagare.

Av yttrandet från Norrorts polismästardistrikt framgår vidare att enligt förundersökningsledaren har handläggaren till honom uppgivit att han skickat ärendet till distriktets trafikgrupp för slutredovisning någon gång under sommaren 2002. Någon slutredovisning har dock inte skett. Ärendet har därefter vid flera gånger efterfrågats men anträffades inte förrän augusti 2003, då det till slut återfanns bland handläggarens övriga ärenden.

Framkommer indikationer på att ett ärende förkommit måste det naturligtvis först och främst göras ordentliga försök att efterforska ärendet. Om inte ärendet trots detta hittas måste utredningen ändå i möjligaste mån drivas vidare och inte – som tyvärr skedde i detta fall – helt avstanna. Beklagligtvis torde den avstannade utredningen medverkat till att åtal inte hann väckas innan preskription inträdde.

Det är förundersökningsledaren som enligt 1 a § FuK ytterst ansvarar för utredningen i sin helhet. Det innebär bl.a. att undersökningsledaren skall ha kännedom om och kontroll över vilka utredningsåtgärder som vidtas i varje enskilt ärende. Vidare har undersökningsledaren en skyldighet att se till att utredningarna bedrivs effektivt. Det är även undersökningsledarens ansvar att bevaka att ett ärende inte blir liggande så att preskription är på väg att – eller hinner – inträda. Samtidigt är det självfallet så att det är handläggaren av ärendet som i första hand skall ha kontroll över sina tilldelade utredningar.

Norrorts polismästardistrikt har nyligen genomfört en omorganisation av samtliga verksamhetsområden. Såvitt gäller utredningsverksamheten innebär detta bl.a. att handläggningen av trafikärenden från och med september 2004 kommer att koncentreras till distriktets trafikgrupp. Förhoppningen är bl.a. att utredningsresurserna därmed kan utnyttjas på ett effektivare sätt.

AA bereddes tillfälle att yttra sig över remissvaret.

Bedömning

Utredningen ger vid handen att det aktuella ärendet låg obearbetat i närmare ett och ett halvt år trots att det i princip var färdigutrett redan i februari 2002. Den utdragna

handläggningstiden medförde att de anmälda brotten preskriberades innan beslut i åtalsfrågan hann fattas.

Jag delar polismyndighetens bedömning att det naturligtvis är oacceptabelt att ett ärende inte åtgärdas under så lång tid som nu varit fallet. Polismyndigheten för-tjänar alltså kritik för den långa handläggningstiden och för att rutiner synes ha saknats för bevakning av preskriptionsfrister. Jag noterar att Norrorts polismästar-distrikt har genomfört en omorganisation bl.a. vad gäller handläggningen av trafik-ärenden.

Ärendet avslutas.